

به نام خدا

اقتصاد عمومی ۱

(ویژه دانشجویان فنی و مهندسی)

مؤلفین:

دکتر سید فرید قادری (دانشیار و عضو هیات علمی پردیس دانشکده‌های فنی)،

مهندس حمید رضا ایزد نخش و مهندس مرضیه زرین بال

سروشنامه	:	قادری، سیدفرید، ۱۳۲۸ -
عنوان و نام پدیدآور	:	اقتصاد عمومی ۱ (ویژه دانشجویان فنی و مهندسی) // مؤلفین فرید قادری، حمیدرضا ایزدبخش، مرضیه زرین‌بال
مشخصات نشر	:	تهران، آتی‌نگر، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	:	۱۰۴ ص: مصور، نمودار، جدول
شابک	:	۲۵۰۰۰ ریال: 978-600-6004-27-3
موضوع	:	اقتصاد — راهنمای آموزشی (عالی)
شناسه افزوده	:	ایزدبخش، حمیدرضا، ۱۳۵۸ -
رده‌بندی کنگره	:	۱۳۹۰ ق۲/ف۱۸۰/ HB
رده‌بندی دیویی	:	۳۳۰/۰۷۶
شماره کتابخانه ملی	:	۲۵۱۲۷۸۰

انتشارات آتی‌نگر

عنوان: اقتصاد عمومی ۱
 مؤلفین: دکتر سیدفرید قادری، مهندس حمیدرضا ایزدبخش، مهندس مرضیه زرین‌بال
 صفحه‌آرایی و طراحی جلد: همتا بیداریان
 ناشر: آتی‌نگر
 تیراژ: ۱۰۰۰
 چاپ اول: سال ۱۳۹۰
 قیمت: ۲۵,۰۰۰ ریال
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۰۰۴-۲۷-۳
 تلفن مرکز پخش: ۶۶۵۶۵۳۳۶-۸
 آدرس: تهران- خیابان جمال‌زاده جنوبی- روبه‌روی کوچه رشتچی- پلاک ۱۴۴- طبقه همکف

www.ati-negar.com

(هرگونه کپی و نسخه‌برداری از مطالب این کتاب ممنوع می‌باشد).

فهرست مطالب

مقدمه..... ۹

فصل اول: علم اقتصاد

- ۱-۱ علم اقتصاد چیست؟ ۱۱
- ۱-۱-۱ اقتصاد خرد و کلان ۱۲
- ۱-۱-۲ اقتصاد اثباتی و دستوری ۱۲
- ۱-۱-۳ مسائل اساسی اقتصاد کدامند؟ ۱۲
- ۱-۱-۴ عوامل تولید کدامند؟ ۱۳
- ۱-۱-۵ الگوی دو بخشی چیست؟ ۱۳
- ۱-۱-۶ هزینه فرصت به چه معناست؟ ۱۴
- ۱-۱-۷ منحنی امکانات تولید ۱۴
- ۱-۱-۸ عملیات اقتصادی به چه معناست؟ ۱۶
- ۱-۱-۹ اسیر اجمالی تحولات اندیشه اقتصادی ۱۶

فصل دوم: عرضه، تقاضا و کشش

- ۲-۱ نظریه عرضه و تقاضا ۲۱
- ۲-۱-۱ تقاضای انفرادی و عوامل مؤثر بر آن ۲۱
- ۲-۱-۲ عرضه انفرادی و عوامل مؤثر بر آن ۲۴
- ۲-۱-۳ تعادل ۲۵
- ۲-۱-۴ عدم تعادل ۲۸
- ۲-۲ کشش یا حساسیت ۳۲
- ۲-۲-۱ کشش قیمتی تقاضا ۳۲
- ۲-۲-۲ رابطه کشش و درآمد کل ۳۵
- ۲-۲-۳ عوامل مؤثر بر کشش قیمتی تقاضا ۳۶

فصل سوم: نظریه رفتار مصرف‌کننده

- ۳-۱ نظریه رفتار مصرف کننده ۳۹
- ۳-۱-۱ مطلوبیت ۴۰
- ۳-۱-۲ تعادل مصرف کننده ۴۳
- ۳-۲ تبادل ۴۸
- ۳-۳ منحنی انگل و نحوه استخراج آن ۴۸

فصل چهارم: نظریه تولید

- ۴-۱ نظریه تولید ۴۹
- ۴-۱-۱ قانون بازده نزولی یا قانون محصول ۵۰
- ۴-۱-۲ رابطه بین تولید کل، متوسط و نهایی ۵۱
- ۴-۱-۳ منحنی‌های تولید همسان ۵۲
- ۴-۱-۴ نرخ نهایی جانشینی فنی ۵۳
- ۴-۱-۵ منحنی هزینه یکسان ۵۴
- ۴-۱-۶ ترکیب بهینه عوامل تولید ۵۵
- ۴-۲ بازدهی نسبت به مقیاس ۵۶

فصل پنجم: هزینه‌های بنگاه

- ۵-۱ هزینه و سود حسابداری و اقتصادی ۵۷
- ۵-۱-۱ انواع هزینه‌ها ۵۷
- ۵-۲ تابع تولید کاب داگلاس ۶۱
- ۵-۳ ناکارایی از نوع X ۶۲

فصل ششم: بازار

- ۶-۱ قیمت و محصول در انواع بازار ۶۳
- ۶-۲ شرایط فعالیت یا عدم فعالیت بنگاه در رقابت کامل ۶۵

فصل هفتم: تئوری بازی‌ها

- ۷-۱ نظریه بازی‌ها چیست؟ ۶۷
- ۷-۱-۱ تاریخچه نظریه بازی‌ها ۶۸

- ۶۸ ۷-۱-۲ استراتژی غالب
- ۶۹ ۷-۱-۳ تعادل نش
- ۷۰ ۷-۱-۴ رقابت قیمتی و غیرقیمتی و موضعگیری در کارتل‌ها
- ۷۱ ۷-۱-۵ بازی‌های تکراری و استراتژی "این به آن در"
- ۷۱ ۷-۱-۶ رفتار استراتژی

فصل هشتم: اقتصاد اسلامی

- ۷۲ ۸-۱ اقتصاد اسلامی چیست؟
- ۷۳ ۸-۲ ساختمان عمومی اقتصاد اسلامی
- ۷۵ ۸-۳ برخی توصیه‌های حضرت علی (ع) درباره عناصر اقتصاد

فصل نهم: کاربرد اکسل در اقتصاد

- ۷۷ ۹-۱ آشنایی با پنجره اکسل
- ۷۸ ۹-۱-۱ باز کردن کاربرگی جدید
- ۷۹ ۹-۱-۲ افزودن عناوین ستون‌ها
- ۸۰ ۹-۱-۳ افزودن داده
- ۸۰ ۹-۱-۴ فرمول Formula
- ۸۲ ۹-۱-۵ فرمول‌نویسی در اکسل
- ۸۳ ۹-۱-۵ روش‌های سریع برای افزودن داده
- ۸۴ ۹-۱-۶ ذخیره‌سازی فایل‌ها
- ۸۵ ۹-۱-۷ باز کردن فایل‌ها
- ۸۵ ۹-۲ ایجاد نمودارهای مقدماتی
- ۸۶ ۹-۳ استفاده از برنامه‌های اضافی (Add-Ins)
- ۸۷ ۹-۴ محاسبه نقطه سر به سر
- ۸۸ ۹-۵ پیش‌بینی

- ۹۳ پیوست ۱: نمونه سوالات با پاسخ
- ۱۰۱ پیوست ۲: محتوای درس
- ۱۰۲ پیوست ۳: ماکزیمم و مینیمم مشروط
- ۱۰۳ فهرست منابع

مقدمه

ارتباط تنگاتنگ علوم مهندسی و اجتماعی در عصر پرشتاب حاضر موجب شده است که دانشمندان و صاحب نظران با نگاهی جامع و توانمند به بررسی و تحلیل پیچیدگی‌های این علوم بپردازند. مجموعه‌هایی که بطور مستقل و بدون توجه به تأثیر عوامل محیطی خصوصاً انسانی بر روی متغیرهای مورد بررسی تدوین می‌گردند قادر به پاسخگویی بخش عظیمی از سؤالات دانش‌پژوهان نیستند.

با توجه جوامع مختلف پس از قرن هجدهم به علم اقتصاد و قرابت حضور این علم در زندگی و مسائل انسان‌ها اهمیت نگرشی نوین در این عرصه بر کسی پوشیده نیست تا آنجا که علم اقتصاد امروزه به عنوان یکی از شاخه‌های علوم اجتماعی شناخته شده است. ایجاد یک نظام ساخت یافته از متغیرهای تاثیرگذار کیفی و کمی می‌تواند الگوهای اقتصادی را واقعی‌تر نموده و تصمیم‌سازان را در جهت مدیریت کارآتریاری نماید. در نوشته حاضر که برای شناخت دانشجویان رشته‌های فنی و مهندسی با این مفاهیم تدوین گردیده است، سعی شده که ضمن شناخت مقدماتی با رویکردی جامع‌تر از آنچه اقتصاد کلاسیک به آن می‌پردازد به بررسی مسائل اقتصادی و تحلیل آنها بپردازیم.

اقتصاد عمومی از دروسی است که کلیه دانشجویان فنی و مهندسی به صورت اجباری یا اختیاری می‌گذرانند. این درس فقط به بررسی و تحلیل مطالب اقتصاد خرد می‌پردازد. مولفین این کتاب ضمن تدوین تئوری‌های مطرح شده در اقتصاد سنتی و کلاسیک در جهت‌ان سرمایه‌داری و

سوسیالیستی که به عنوان دو حد افراط و تفریط در کنترل عوامل اقتصادی مطرح است به تبیین نقطه نظرات میانه پرداخته‌اند. همچنین تلاش شده استفاده از ابزارهای مختلف که امروزه از آنها استفاده می‌گردد برای آشنائی آورده شود.

به هر تقدیر تلاش گردیده که سهم ناچیزی را با تقدیم این کتاب در فرهنگ سازی بین دانشجویان ایفا نمائیم. مسئول نقایص و کاستی‌های آن هستیم و تذکرات و راهنمایی‌های شما عزیزان را تمنا داریم.

در پایان از همکاری آقای مهندس بهزاد بابازاده خراسانی در تهیه بخشی از نسخه اولیه این کتاب قدردانی می‌شود.

www.ketab.ir